

5.10. Անտառային տնտեսություն և անտառտնտեսական աշխատանքները 2004 թվականին

Ըստ ՀՀ բնապահպանության և ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունների տեղեկատվության, 2004թ. ՀՀ անտառային ֆոնդը կազմել է 369.7 հազ. հա, որի մոտ 74.0%-ը ծածկված է անտառներով: Անտառվերականգնման աշխատանքներ են կատարվել 800.6 հա-ի վրա (ծախսված գումարը՝ 28036.6 հազ. դրամ), 2003թ. 700.1 հա-ի դիմաց, որից անտառի տնկում և ցանքս՝ 655.6 հա-ի վրա (17245.6 հազ. դրամ), 2003թ. 298.1 հա-ի դիմաց, ընդ որում՝ պետական նշանակության անտառներում անտառտնկում կատարվել է 534.0 հա-ի վրա, որի համար ծախսվել է 15615.6 հազ. դրամ:

Անտառի բնական վերաճին օժանդակող միջոցառումներ են կատարվել 145.0 հա-ի վրա, որի համար ծախսվել է 6891.0 հազ. դրամ: Անտառկուլտուրաների լրացում և անտառպուրակի խնամք կատարվել է համապատասխանաբար 363.0 և 373.2 հա-ի վրա, որոնց համար ծախսվել է 3533.0 և 6050.0 հազ. դրամ: Բնափայտային և թփուտային տեսակների ցանքս է կատարվել 7.47 հա տնկարկներում (ծախսված գումարը՝ 6467.0 հազ. դրամ), անտառկուլտուրաների խնամք՝ 3526.4 հա-ի վրա (48866.8 հազ. դրամ), ծառատեսակների, թփերի պտղային և հատապտղային տեսակների սերմնաբույսերի հիմնում դպրոցներում՝ 5.37 հա-ի վրա (4155.0 հազ. դրամ), հող է նախապատրաստվել անտառկուլտուրաների, տնկարկների, տնկադաշտերի և դպրոցների ստեղծման համար 617.7 հա-ի վրա (46206.0 հազ. դրամ):

2004թ. մթերվել է 10565.5 կգ սերմ, որի համար ծախսվել է 7944.0 հազ. դրամ: Մթերված սերմի 97.2%-ը բաժին է ընկել սաղարթավոր և ծառաթփային տեսակներին (պտղահնդավորներ՝ 79 կգ, ընկուզապտղավորներ՝ 2390.0 կգ, կաղնի՝ 7020.0 կգ և այլ՝ 777.0 կգ), իսկ մնացած 2.8%-ը կամ 299.5 կգ-ը բաժին է ընկել փշատերևավորներին (հիմնականում սոճի՝ 273.5 կգ): Սերմերի մնացորդը տարեվերջին կազմել է 4836.5 կգ, որի 97.0%-ը բաժին է ընկել սաղարթավոր և ծառաթփային տեսակներին:

2004թ. պետական նշանակության անտառներում անտառի շարք է փոխադրվել անտառկուլտուրաներ 26.9 հա-ի վրա: Կատարվել է խոտհունձ 92.0 հա-ի վրա, որի դիմաց զանձվել է 330.7 հազ. դրամ:

Անտառհատումներ են կատարվել 764.5 հա տարածքի վրա (2003թ.՝ 3683 հա), որի 96.5%-ը կամ 737.5 հա-ն կազմել են սանիտարական հատումները, մնացածը՝ անցումային (20.0 հա) և այլ (7.0 հա) հատումներն են: Անտառհատումների համար ծախսված գումարը կազմել է 324.0 հազ. դրամ, որից սանիտարական հատումների վրա՝ 304.0 հազ. դրամ:

Իրացվել է օգտագործման համար պիտանի 75.0 հազ. խիտ խոր. մ փայտանյութ (2003թ.՝ 75.6 հազ. խիտ խոր. մ), որի 14.3%-ը կամ 10.7 հազ. խիտ խոր. մ շինափայտ է: Շինափայտի ընդհանուր ծավալի մոտ 95.7%-ը ստացվել է քանատապալ ծառերի մթերումից:

Անտառհատումների և մթերված փայտանյութի ծավալները

Անտառհատումների տեսակները	Փաստացի հատված տարածքը, հա			Մթերված փայտանյութի ծավալը, խիտ խոր. մ					
				ընդամենը			որից՝ շինափայտ		
	2002թ.	2003թ.	2004թ.	2002թ.	2003թ.	2004թ.	2002թ.	2003թ.	2004թ.
Հատումների ծավալը, ընդամենը	3366	3683.0	764.5	68867	75569.0	74988	12890.0	13300.7	10698
այդ թվում՝ անտառվերականգնման	173	186.0	-	5259	5554.0	-	2012.0	1701.0	-
լուսավորման և մաքրման	34	6.5	-	191	35.0	-	8.0	-	-

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Անտառահատումների տեսակները	Փաստացի հատված տարածքը, հա			Մթերված փայտանյութի ծավալը, խիտ խոր. մ					
				ընդամենը			որից՝ շինափայտ		
	2002թ.	2003թ.	2004թ.	2002թ.	2003թ.	2004թ.	2002թ.	2003թ.	2004թ.
նոսրացման	180	132.0	-	2254	1585.1	-	538.5	428.5	-
անցումային	274	389.0	20.0	6423	5725.0	173	1196.0	754.0	91
սանիտարական	2686	2940.0	737.5	54496	61839.4	11861	9134.0	10345.7	327
վերակառուցման	-	-	-	-	-	-	-	-	-
այլ (ներառյալ քամատապալ ծառերը)	19	29.5	7.0	244	830.5	62954	1.5	71.5	10280

2004թ. արձանագրվել է անտառային հրդեհների 2 դեպք 13.5 հա տարածքի վրա, 2003թ. համապատասխանաբար 4-ի և 3.9 հա-ի դիմաց: Հրդեհներն ընդգրկել են 1.5 հա անտառածածկ տարածք: Յուրաքանչյուր հրդեհ միջին հաշվով ընդգրկել է 0.75 հա անտառածածկ տարածք (2003թ.՝ 0.1 հա):

Անտառային հրդեհների քանակը և պատճառած վնասը

		2001թ.	2002թ.	2003թ.	2004թ.
Հրդեհների քանակը, միավոր		13	6	4	2
այդ թվում՝ ըստ պատճառների	գյուղատնտեսական հողատեսքերի հրկիզումից	1	2	-	1
	բնակչության մեղքով	11	4	4	1
	այլ կազմակերպությունների մեղքով	1	-	-	-
Հրդեհված տարածքի մակերեսը, հա		266.6	18.6	3.9	13.5
որից՝ անտառածածկ		126.8	5.7	0.4	1.5
Հրդեհներից անտառտնտեսություններին պատճառված վնասը, հազ. դրամ		55652.0	1064.5	-	975.2
Անտառվերականգնման աշխատանքների արժեքը, հազ. դրամ		10661.2	380.0	-	400.0
Տարածքի մաքրման աշխատանքների արժեքը, հազ. դրամ		610.0	4.5	-	7.5
Հրդեհների մարման ծախսերը, հազ. դրամ		1528.2	504.6	-	291.5
Հրդեհների հետ կապված ակտավորված հետաքննության նյութերի քանակը, միավոր		13	4	4	-
Անտառային պահախմբի կողմից վարչական կարգով	տուգանման դեպքերի քանակը, միավոր	2	3	-	-
	գանձված տուգանքը, հազ. դրամ	208.2	149.9	-	-

2004թ. կատարվել է անտառպաթոլոգիական ուսումնասիրություն 3773.2 հա-ի վրա (ծախսված գումարը՝ 693.0 հազ. դրամ), 2003թ. 3710 հա-ի դիմաց: Վերգետնյա պայքարի միջոցառումներ են կատարվել 100.0 հա-ի վրա (ծախսված գումարը՝ 510.0 հազ. դրամ), 2003թ. 691.0 հա-ի դիմաց: Չորացած անտառտնկարկների և անտառնշակաբույսերի տարածքը կազմել է 1776.0 հա (2003թ.՝ 1753 հա), բոլորն էլ՝ վնասակար միջատներից:

2004թ. անտառի վնասատուների և հիվանդությունների օջախները տարեսկզբին զբաղեցրել են 16.8 հազ. հա, որոնց համար պահանջվել են պայքարի միջոցառումներ, սակայն փաստացի կատարվել են 699.2 հա-ի վրա: Վնասատուների ու հիվանդությունների օջախները տարեվերջին կազմել են 20.4 հազ. հա (2003թ.՝ 13.8 հազ. հա):

Անտառի վնասատուների և հիվանդությունների օջախների առկայությունը, 2004թ.

(հեկտար)

	Վնասատուների և հիվանդությունների օջախները տարեսկզբին	Վերացված է պայքարի միջոցառումներով	Վնասատուների և հիվանդությունների օջախները տարեվերջին
Փշատերևավորների վնասատուներ	414	1	563
Տերևակեր վնասատուներ	13120	660	15310
այդ թվում՝ տարազույգ և օղակավոր մետաքսագործներ	2478	13	2660

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

	Վնասատուների և հիվանդու- թյունների օջախները տարեսկզբին	Վերացված է պայքարի միջոցառում- ներով	Վնասատուների և հիվանդու- թյունների օջախները տարեվերջին
ոսկետուտ	9942	642	10960
կաղնու կանաչ տերևամուկ	545	5	390
երկրաչափեր	155	-	1300
Անտառի այլ վնասատուներ	432	35	317
այդ թվում՝ ծառի բնի	40	-	40
սերմերի և կոնների	100	-	100
կրծողներ	255	5	170
Անտառի հիվանդություններ	2843	3	4210
այդ թվում՝ կաղնու ալրացող	2493	3	3090
այլ	350	-	1120
Ընդամենը	16809	699	20400

2004թ. իրականացված անտառտնտեսական աշխատանքների ծավալը կազմել է 876.2 մլն. դրամ, 2003թ. 593.5 մլն. դրամի դիմաց:

Կանաչ գոտիների բարեկարգում կատարվել է 373.2 հա տարածքի վրա, որի համար ծախսվել է 6.6 մլն. դրամ:

2004թ. արձանագրվել է անտառախախտումների 1090 դեպք 2003թ-ի 1927-ի դիմաց: Վնասի ընդհանուր գումարը, ըստ անտառախախտման ակտերի, կազմել է 45.3 մլն. դրամ, որի 23.1%-ը կամ 10.4 մլն. դրամն անտառախախտողների կողմից մինչև 01.01.2005թ. կամավոր մոծվել է: Անտառախախտումների 30.2%-ի կամ 329 դեպքի քննությունը հանձնվել է իրավապահ մարմիններին, դրանց 38.9%-ի կամ 128 դեպքի վերաբերյալ քրեական գործ է հարուցվել և նշանակվել տույժ: Վերականգնված ընդհանուր գումարը կազմել է 12.8 մլն. դրամ, որի 18.6%-ը վերականգնվել է ըստ վճիռների:

Անտառախախտումներն ըստ տեսակների

		2001թ.	2002թ.	2003թ.	2004թ.
Ապօրինի անտառախախտումներ	ակտերի քանակը, միավոր	1658	2065	1732	926
	ծառերի քանակը, միավոր	7652	10241	6684	5172
	ծավալը, խոր. մ	2772.7	3395.1	2559.8	4459.9
Անասունների չթույլատրված արածեցում	ակտերի քանակը, միավոր	85	148	117	80
	զլխաքանակը, միավոր	4856	4360	4503	3733
Հողազավթում	ակտերի քանակը, միավոր	60	24	26	26
	տարածքը, հա	114.9	3.2	4.3	4.6
Անօրինական խոտհունձ և այլն	ակտերի քանակը, միավոր	4	4	13	7
	տարածքը, հա	2.5	3.4	24.0	2.8
Որսկանոցների խախտումների ակտերի քանակը, միավոր		160	15	39	51
Ակտերի ընդհանուր քանակը, միավոր		1967	2256	1927	1090

Անտառախախտումների գործերի շարժն ըստ տեսակների, 2004թ.

	Ընդամենը	այդ թվում՝ ըստ անտառախախտման տեսակների <i>(միավոր)</i>				
		ապօրինի անտառ- խախտում- ներ	անասուն- ների չթույլա- տրված արածե- ցում	հողա- զավ- թում	անօրինա- կան խոտ- հունձ և այլն	որսակա- նոցների խախ- տումներ
Հանձնվել է հետաքննության	329	306	10	2	2	9
որից՝ հարուցվել է քրեական գործ	128	123	3	1	-	1
մերժվել է	1	1	-	-	-	-
նշանակվել է տույժ	41	32	-	-	1	8
կարճվել է	1	-	-	-	1	-

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Անտառխախտումների վնասի գումարի չափն ըստ տեսակների, 2004թ.

(հազ. դրամ)

	Գանձման ենթակա վնասի գումարը	որից		Վերականգնված ընդհանուր գումարը
		կանավոր մուծվել է ըստ անտառխախտ- ման ակտերի	վերականգնվել է ըստ վճիռների	
Ապօրինի անտառհատումներ	41575.8	9860.8	2384.6	12245.4
Անասունների չթույլատրված արածեցում	2369.8	469.3	-	469.3
Հողազավթում	445.6	117.1	-	117.1
Անօրինական խոտհունձ և այլն	443.5	11.5	-	11.5
Որսկանոցների խախտումներ	500.0	-	-	-
Ընդամենը	45334.7	10458.7	2384.6	12843.3